

Erken Çocukluk Yaklaşımlarına İlişkin Görüşler Ölçeği'nin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Sema SOYDAN¹

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Erken Çocukluk Yaklaşımlarına İlişkin Görüşler (The Early Childhood Curricular Beliefs Inventory ECCBI) Ölçeği'ni Türkçe'ye uyarlamaktır. Ölçek, okul öncesi eğitimi alanında öğrenim gören öğretmen adaylarının erken çocukluk yaklaşımları ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Türkçe'ye uyarlanan ölçekte, uzman görüşleri doğrultusunda "Davranışçı yaklaşım" olarak adlandırılan alt boyut yer almamış, 72 maddelik ölçeğin 54 maddesi yani üç boyutu yer almıştır. Türkçe form eşdeğerlik sınavasının ardından geçerlik, güvenilirlik çalışması için 30 okul öncesi öğretmeni ve 200 okul öncesi öğretmen adayı olmak üzere toplam 230 kişiye uygulanmıştır. Türkçe ölçeğin yapı geçerliğini incelemek için açılımcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmış, güvenilirliğin belirlenmesi için Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı, Sperman-Brown formülü ve Guttman split-half güvenilirlik formülü kullanılmış ve düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu incelenmiştir. Sonuçlar, erken çocukluk eğitimi alanında öğrenim gören öğretmen adaylarının erken çocukluk yaklaşımları ile ilgili görüşlerini belirlemek için uygun bir değerlendirme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Erken Çocukluk Eğitimi, Montessori Yaklaşımı, Bank Street Yaklaşımı, High Scope Yaklaşımı.

Adaptation of The Early Childhood Curricular Beliefs Inventory into Turkish: Validity and Reliability Study

ABSTRACT

The aim of this study is to adapt The Early Childhood Curricular Beliefs Inventory (ECCBI) questionnaire into Turkish. The ECCBI is a tool designed for exploring curricular beliefs of pre-service teachers in the area of early childhood education. A subscale named "behavioural approach" is not in the Turkish adaptation of the scale according to expert opinions, three subtests meaning 54 items out of 72 items have been included in the adapted version of scale. After the equivalence test of Turkish form, instrument has been applied to 30 preschool teachers and 200 preservice preschool teachers and total 230 person. In order to test construct validity of Turkish instrument, confirmatory and exploratory factor analysis have been applied; to identify reliability, Cronbach Alpha reliability coefficient, Sperman-Brown formula and Guttman split-half reliability formula have been employed and corrected item-total correlation has been examined. Results show that this scale is a suitable assessment tool for the pre-service teachers to determine their related beliefs about early childhood approaches.

Keywords: Early Childhood Education, Behavioural Approach, Bank Street Approach, Montessori Approach, High Scope Approach

---

¹ Yrd. Doç. Dr., Mevlana. Üniversitesi, ssoydan@mevlana.edu.tr

GİRİŞ

Ülkemizde son yıllarda erken çocukluk eğitimi ile ilgili sayısız çalışmalar yapılmaktadır. Okul öncesi eğitiminin yaygınlaştırılması, kurumların fiziksel ortamlarının iyileştirilmesi gibi niceliksel çalışmaların yanı sıra eğitim personeli ve müfredatı gibi niteliği etkileyen faktörler üzerinde de çalışmalar yürütülmektedir. Ancak okul öncesi eğitimin niteliğini geliştirmeyi amaçlayan çalışmaların sayısının yetersiz olduğu görülmektedir. Kalite sorununu göz ardı ederek sadece niceliksel çalışmaların yapılması gelecekte birçok sorunu da birlikte getireceğinden okul öncesi eğitimin niteliksel yönünün geliştirmeyi hedefleyen çalışmalara ağırlık verilmelidir. Bu çalışmalarda okul öncesi eğitimde kaliteli hizmet verilmesinde kritik bir öneme sahip olan öğretmen ve eğitim müfredatının niteliğinin geliştirilmesi de ele alınmalıdır. Ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin lisans eğitimleri boyunca nitelikli eğitim programları hazırlayabilecek yeterlilikte yetiştirilmesine büyük özen gösterilmelidir.

Çünkü okul öncesi öğretmenleri eğitim programlarının uygulayıcısı olmakla birlikte düşünce ve kararları ile eğitim programlarını belirleyen kişilerdir. Pek çok eğitmeni öğretmenlerin çocuk gelişimi ve öğrenme (felsefe ve teori) konularındaki düşüncelerinin eğitim programlarının gelişmesine yön verdiği ve öğretmenin rolü, kullanılan materyaller-kaynaklar, eğitim çevresinin yapısı, çocuğa bakış açısı, çocuğun değerlendirilme şekli gibi tanımlanan alanlarda müfredatın yapısının oluşmasını sağladığını ifade etmektedir (Epstein ve diğ., 1996; Goffin, 2000; Wolfgang ve Wolfgang, 1999). Ayrıca Erken Çocukluk Pedagoji Komitesi (2001) öğretmen ve öğretmen adaylarının, kendi düşüncelerini ifade etmesi ve öğrencilerinin ihtiyaçlarına uygun yaklaşım ve stratejileri sınıflarındaki etkinliklere uyarlamasına yardımcı olacak üst bilişsel yeteneklerini geliştirmesi gerekliliğini vurgulamaktadır. Yapılan araştırmalarda öğretmen adaylarının öğretim şekilleri hakkında bilinçli kararlar alabilmek için gelecekteki uygulamalarına yön verecek düşünceleri ile ilgili farkındalık düzeylerini geliştirmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bunun için öğretmenlerin yetiştirildiği eğitim programlarında, düşüncelerini tanımlaması ve keşfetmesi için çeşitli fırsatlar sunan, tartışmaya cesaretlendiren süreçlerin yer alması önerilmektedir (Miller Marsh, 2003; Woolfolk Hoy ve Murphy, 2001; Patrick ve Pintrich, 2001; Feiman-Nemser ve Remillard, 1996; Pajares, 1993).

Bu nedenle okul öncesi öğretmenliği lisans eğitim müfredatında, öğretmen adaylarına erken çocukluk eğitimi alanında dünyadaki farklı yaklaşımlar ve bu yaklaşımlarda öğretmenin rolü, kullanılan materyaller-kaynaklar, eğitim çevresinin yapısı, çocuğa bakış açısı, çocuğun değerlendirilme şekli konuları aktarılmaktadır. Okul öncesi lisans eğitimi müfredatında tanıtılan yaklaşımlar arasında Montessori yaklaşımı, Reggio Emilia Yaklaşımı, Bank Street Yaklaşımı, Çocuktan Çocuğa Yaklaşımı, Head Start Yaklaşımı, High Scope Yaklaşımı, Proje Yaklaşımı yer almaktadır. Bu yaklaşımlar hakkında öğretmen adayları bilgilendirilerek, aylık ve günlük plan hazırlama sürecindeki düşüncelerinin şekillenmesi amaçlanmaktadır. Yaklaşımlar ile ilgili teorik bilgilerin aktarılmasının yanı sıra öğretmenlerin eğitim müfredatını hazırlarken düşüncelerini ve kararlarını etkileyen teorik alt yapının

bilinmesi, hem öğretmenler hem de öğretmenleri yetiştiren eğitimciler açısından önem taşımaktadır. Ancak yapılan literatür taramasında okul öncesi öğretmen ve öğretmen adaylarının eğitim müfredatlarını hazırlarken temel alabilecekleri yaklaşımlar hakkındaki düşüncelerini belirlemeye yönelik bir çalışma yapılmadığı görülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada Jensen (2004) tarafından geliştirilen Erken Çocukluk Yaklaşımlarına İlişkin Görüşler Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Araştırmaya Konya il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi/özel anaokulları ve ilköğretim okullarının anasınıflarında görev yapmakta olan 30 öğretmen ile devlet üniversitelerinin eğitim fakültelerine bağlı ilköğretim bölümlerinin okulöncesi öğretmenliği bölümü son sınıfına devam eden 200 öğretmen adayı olmak üzere toplam 230 kişi katılmıştır.

Çalışmaya katılan 200 öğretmen adayının 195'i kadın, 5'i erkektir. Öğretmen adaylarının erken çocukluk dönemindeki yaklaşımlar ile ilgili dersleri almış ve ölçekte yer alan yaklaşımlar hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olmalarına dikkat edilmiştir. VII. Yarıyıl Okul öncesi Eğitimde Yeni Yaklaşımlar ve VIII. Yarıyıl Okul öncesi Eğitimde Montessori Yaklaşımı lisans derslerini aldıktan sonra öğretmen adaylarına ölçek uygulanmıştır.

Çalışmaya katılan 30 öğretmenin %1'si erkek, % 99'u kadındır. Öğretmenlerin %40'ı 26-35, % 60'i 36-45 yaş arasında; % 20'si 5 yıl ve daha az, % 60'ı 6-15 yıl, % 20'i 16-25 yıl mesleki kıdeme sahiptir. Öğretmenlerin %95' lisans, % 5'i yüksek lisans eğitim düzeyinde olup tamamı devlet üniversitesinden mezundur.

Ölçme Aracı

Araştırmada Jensen (2004) tarafından geliştirilen Erken Çocukluk Yaklaşımlarına İlişkin Görüşler Ölçeği (The Early Childhood Curricular Beliefs Inventory ECCBI) Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek, erken çocukluk eğitimi alanında öğrenim gören öğretmen adaylarının erken çocukluk yaklaşımları ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek Davranışçı Yaklaşım, Bank Street Yaklaşımı, Montessori Yaklaşımı ve High Scope Yaklaşımlarını içeren 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekte her alt boyutta 18 madde toplamda ise 72 madde yer almaktadır. Her alt boyut kendi içinde 6 başlıktan oluşmaktadır. Bu başlıklar çocuğa bakış açısı, öğretmenin rolü, kaynaklar, müfredat, değerlendirme ve eğitim ortamıdır. Her başlık ile ilgili 3'er madde mevcuttur. Jensen (2004) Erken Çocukluk Yaklaşımlarına İlişkin Görüşler Ölçeği'nin geçerlik çalışmasını 20 okul öncesi öğretmeni ve 141 okul öncesi öğretmen adayı üzerinde yürütmüştür. Yapı geçerliği analiz sonuçları 4 faktörlü modelin %74.69'unu açıkladığını; birinci faktörün %33.01, ikinci faktörün %24.278, üçüncü faktörün %9.967, dördüncü faktörün %7.433 olduğunu göstermektedir. Ölçekte "Davranışçı Yaklaşım" olarak adlandırılan birinci faktörün iç tutarlılık katsayısı (Cronbachs Alpha).76, " Bank Street" olarak adlandırılan ikinci faktörün iç tutarlılık katsayısı .77, "Montessori Yaklaşımı" olarak adlandırılan üçüncü faktörün iç tutarlılık katsayısı .75, "High

Scope” olarak adlandırılan dördüncü faktörün iç tutarlılık katsayısı .78 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin toplamı için iç tutarlılık katsayısı 0,90'dır (Jensen, 2004).

Ölçek Uyarılama Süreci

Hambleton ve Patsula (1999)'a göre bir ölçek uyarlaması yapılırken en önemli aşamalardan biri olan tercüme aşamasında, ölçek alanında uzman üç kişi tarafından İngilizce'den Türkçe'ye çevrilmiş ve çeviriler karşılaştırılıp tartışılarak her maddeyi en iyi temsil eden karşılıkları ile Türkçe metin elde edilmiştir. Daha sonra bu maddeler üç İngilizce dil bilimci tarafından tekrar İngilizce'ye çevrilmiş ve testi ilk haliyle arasında eşdeğerlik olduğunun saptanması ile çeviri çalışması son bulmuştur. Ölçek dört alan uzmanı tarafından incelenmiş ve “Davranışçı Yaklaşım” olarak adlandırılan alt boyutu dahil edilmemesine karar verilmiştir. Türkçe'ye uyarlanan ölçekte 72 maddelik ölçeğin 54 maddesi yani üç boyutu (Bank Street Yaklaşımı, Montessori Yaklaşımı, High Scope Yaklaşımı) yer almıştır.

Uyarlanan ve düzeltmeler yapılan test, psikometrik özelliklerinin incelenmesine geçilmeden önce pilot gruba uygulanmış ve ölçekle ilgili yapılması gereken düzeltmeler olup olmadığına bakılmıştır. Taslak ölçek formu oluşturulduktan sonra ölçeğin faktör yapısı, yapı geçerliği ile ölçek puanlarının güvenilirliği ve maddelerin ayırt ediciliğini değerlendirmek amacıyla ölçek, 30 okul öncesi öğretmeni ve 200 okul öncesi öğretmen adayına uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Taslak ölçek, çalışma grubuna uygulandıktan sonra elde edilen veriler, istatistiksel yollardan ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizlerini yapmak üzere SPSS ve Amos programlarına yüklenmiştir.

Erken Çocukluk Yaklaşımlarına İlişkin Görüşler Ölçeği'nin yapı geçerliğini ve faktör yapısını belirlemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi ve Açımlayıcı/Keşfedici Faktör Analizi, (Exploratory Factor Analysis), faktörleşme tekniği olarak da Temel Bileşenler Analizi (Principal Component Analysis) kullanılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizinde model-veri uyumu incelenmekte ve değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek üzerine kurulan hipotezler test edilmektedir. (Kline, 1994; Tabachnick ve Fidell, 2001: Akt. Gülbahar ve Büyüköztürk, 2008). Doğrulayıcı faktör analizinde, modelin geçerliliğini değerlendirmek için çok sayıda uyum indeksi kullanılmaktadır. Bunlar içerisinde en sık kullanılanları Ki-Kare Uyum Testi, Ortalama Hataların Karekökü (RMR veya RMS) ve Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü'dür (RMSEA) (Gülbahar ve Büyüköztürk, 2008). Alanyazında, DFA ile hesaplanan (χ^2/sd) oranının 5'ten küçük olması, modelin gerçek verilerle iyi uyumunun bir göstergesi olarak görülebilmektedir (MacCallum vd, 1996; Sümer, 2000; Bayram, 2010). Model veri uyumu için RMS ya da standartlaştırılmış RMS ile RMSEA değerlerinin ise .05'den küçük olması beklenmektedir (Sümer, 2000; Şimşek, 2007; Bayram, 2010). Ayrıca faktör yapısı belirlenen ölçek ve alt boyutlar için Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları ve madde ayırt edicilik güçleri için madde toplam korelasyonları hesaplanmıştır.

BULGULAR

Ölçeğin Geçerliliğine İlişkin Bulgular

Yapı Geçerliliği

Ölçme araçlarının yapı geçerliğini belirlemede en yaygın kullanılan yöntem faktör analizidir. Hem ölçeğin bütünlüğünü test eder hem de ölçülecek konunun ilişkisiz değişkenlerden arındırılmasına yardımcı olur (Henson ve Roberts, 2006). Bu nedenle Erken Çocukluk Yaklaşımlarına İlişkin Görüşler Ölçeği'nin yapı geçerliğini ve faktör yapısını belirlemek amacıyla doğrulayıcı ve açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizini yapmadan önce ölçeğin faktör yapılarının incelenmesi için maddelerin uygunluğuna maddeler arasında kısmi korelasyonun ve korelasyon matrisinin faktör analizi için uygun olup olmadığına da bakılmıştır. Ayrıca, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı ve Barlett Sphericity Testi ile de verilerin uygunluğu incelenmiştir. Daha sonra ölçekte yer alan maddelerin kuramsal yapıları dikkate alınarak üç faktöre göre Varimax Dik Döndürme Tekniği kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. *KMO ve Bartlett Testi Sonuçları*

	Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Uyum Ölçüsü	0.92
	X ²	6.50
Bartlett Küresellik Testi	df	14
	P	0.00

KMO değerinin .92 ve Barlett Testi'nin de anlamlı olduğu görülmektedir. Verilerin faktör yapısının faktör analizi ile değerlendirilmesi için ilgili alan yazında, KMO değerinin .60'ın üzerinde olması ve Barlett Sphericity Testi'nin ise .05'ten küçük olması, bir başka deyişle anlamlı bulunması önerilmektedir (Büyüköztürk, 2002; Hinkin, 1995). Dolayısıyla bu sonuçlar verilerin faktör analizi yapmak için uygun olduğunu göstermektedir.

Faktör analizi, bir ölçekteki maddelerin birbirini dışta tutan daha az sayıda faktöre ayrılıp ayrılmadığını ortaya çıkarmak amacıyla kullanılmaktadır (Balcı, 2009). Diğer taraftan faktör analizinde kullanılan Temel Bileşenler Analizi ve buna paralel olarak yapılan Varimax Dik Döndürme tekniği sonucunda, faktör yükleri 0,30'un altında olan maddelerin ve iki faktördeki yükleri arasından en az 0,100 olmayan, bir başka ifade ile yükü iki faktöre de dağılan maddelerin atılması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2002).

Bu çerçevede ilk aşamada, ölçeğin üç boyutlu olup olmadığını belirlemek üzere temel bileşenler analizi yapılmıştır. Temel bileşenler analizi, faktörleştirme tekniği olarak çok sık kullanılan bir tekniktir (Büyüköztürk, 2002). Ölçeğin birbirinden ilişkisiz faktörlere ayrışıp ayrışmadığını görmek için de Varimax dik döndürme tekniği uygulanmış ve faktör yükleri incelenmiştir.

Bilindiği üzere faktör yüklerinin 0,30'un altında olmaması ve davranış bilimleri açısından açıklanan varyans miktarının %40 olması yeterli görülmektedir (Eroğlu, 2008; Büyüköztürk, 2002). Bu doğrultuda yapılan işlemler sonucunda, ölçek

kapsamına alınan maddelerin üç faktörde toplandığı ve toplam varyansın %43.95'ini açıkladığı belirlenmiştir. Diğer taraftan madde yükü 0,30'un altında üç maddenin olduğu belirlenmiştir. Ancak ölçekteki 4., 9. ve 25. maddeler, faktör yükleri .30'un altında olmasına rağmen ölçeğin yapısını bozmamak amacıyla uzman görüşleri doğrultusunda ölçekte kalmasına karar verilmiştir. Ölçekte yer alan toplam 54 maddenin faktör isimleri, faktörlere göre madde yükleri ile faktörlerin özdeğerleri ve varyansı açıklama miktarlarına ilişkin bulgular Tablo 2 ve 3'de sunulmaktadır.

Tablo 2. *Erken Çocukluk Yaklaşımlarına İlişkin Görüşler Ölçeği'nin Faktör Analizi Sonuçları*

Ögeler	Maddeler	Faktör Yükü	Toplam Varyansı Açıklama Oranı
	4	21	
1. Faktör	7	40	
Bank Street	8	51	
Yaklaşımı	13	50	
	15	43	
	22	37	
	29	36	
	30	53	
	34	54	
	44	55	
	46	45	
	47	62	
	50	48	35.02
	54	42	
	58	43	
	62	42	
	63	48	
	67	56	
	5	30	
	9	23	
	11	46	
	14	42	
	17	59	
	19	58	
	25	22	
	27	46	
2. Faktör	36	47	
Montessori	37	36	
Yaklaşımı	39	44	
	41	49	
	49	46	
	57	34	40.16
	60	35	
	66	35	
	69	52	
	72	36	
	2	30	
3. Faktör	6	43	
High Scope	12	58	

Yaklaşımı	16	47	
	20	41	
	24	45	
	26	39	
	31	46	
	32	47	
	42	43	43.95
	45	46	
	48	52	
	51	49	
	52	47	
	56	41	
	61	42	
	65	34	
	70	46	
Toplam 3 Öge			43.95

Tablo 3. Ölçeğin Toplam Varyansı Açıklama Oranları

Öğeler	Açıklanan Varyansa Katkısı	Açıklanan Toplam Varyans
1	35.02	35.02
2	5.14	40.16
3	3.79	43.95

Ölçeğin üç faktörü ölçmeye yönelik toplam varyansı açıklama oranı % 43.95'dir. Bulgular birinci faktörün toplam varyansın % 35.02'sini, ikinci faktörün toplam varyansın % 5.14'ünü, üçüncü faktörün % 3.79'unu açıkladığını göstermektedir. Bu sonuçlar, okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adaylarının erken çocukluk yaklaşımları ile ilgili görüşlerini belirleme amacıyla geliştirilen ölçeğin, bu yapıyı tam olarak ölçtüğünü ve bu amacı gerçekleştirebildiğini göstermektedir.

İzleyen adımda bir faktörde birbirine yüksek ilişki gösteren maddeleri bir araya toplamak amacıyla Varimax Dik Döndürme tekniği uygulanmıştır. Varimax Dik Döndürme tekniği ile yapılan döndürme işlemi sonucunda ölçeğin üç boyutlu olduğuna ilişkin bulguları desteklemiştir. Döndürme sonrası ölçekteki maddelerin üç faktöre dağıldıkları ve faktör yüklerinin 0.72-0.84 arasında olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar 54 maddeden oluşan ölçeğin yapı geçerliliğine sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. Varimax Dik Döndürme Sonuçları

	1	2	3
Montessori Yaklaşımı		.84	
Bank Street Yaklaşımı	.83		
High Scope			.72

Doğrulamalı Faktör Analizi

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda üç faktörden oluştuğu tespit edilen ölçeğin özgün formunun faktör yapısının Türk örnekleme doğrulanıp doğrulanmayacağını

belirlemek üzere doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. DFA özellikle, başka kültürlerde ve örneklerde geliştirilmiş ölçme araçlarının uyarlanmasında kullanılan bir geçerlilik belirleme yöntemidir. Sümer (2000)'e göre DFA kuramsal bir temelden destek alarak pek çok değişkenden oluşturulan faktörlerin gerçek verilerle ne derece uyum gösterdiğini değerlendirmeye yönelik bir analizdir. Bir başka anlatımla DFA, önceden belirlenmiş ya da kurgulanmış bir yapının toplanan verilerle ne derece doğrulandığını incelemeyi amaçlar.

Açımlayıcı faktör analizinde belirli bir ön beklenti ya da denence olmaksızın faktör yükleri (ağırlıkları) temelinde verinin faktör yapısı belirlenirken, DFA ise belirli değişkenlerin bir kuram temelinde önceden belirlenmiş faktörler üzerinde ağırlıklı olarak yer alacağı şeklindeki bir öngörünün sınanmasına dayanır. DFA'da uyumlu olup olmadığı sınanan modelin yeterliğini ortaya koymak üzere pek çok uyum indeksi kullanılmaktadır. Bu çalışmada yapılan DFA için Ki-kare uyum testi (Chi-Square Goodness), RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation), CFI (Comparative Fit Index) ve S-RMR uyum ölçütleri ile test edilmiştir. Uyum indeksi değerleri serbestlik Derecesi (df/x) 2470.64 ; Ki-Kare (X^2) 1374; Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) .79; Ortalama Hata Karekök Değeri (RMSEA) 0.06; S-RMR 0.06 olarak bulunmuştur.

Ki-kare, orijinal değişkene ait matrisin önerilen matristen farklı olup olmadığını test etmede kullanılan bir uyum iyiliği indeksidir. Hesaplanan ki-kare değerinin serbestlik derecesine oranı oldukça önemlidir. Bu oranın 2'den daha küçük olması istenen bir durumdur (Sümer, 2000; Kline, 2005; Şimsek, 2007). Bu çalışmada hesaplanan ki-kare değeri 2470.64 serbestlik derecesi ise 1374'dür. Hesaplanan ki-kare değerinin serbestlik derecesine oranı $2470.64/1374 = 1.79$ olup elde edilen bu değer orijinal değişkene ait matris ile önerilen matris arasında iyi bir uyum olduğunu göstermektedir.

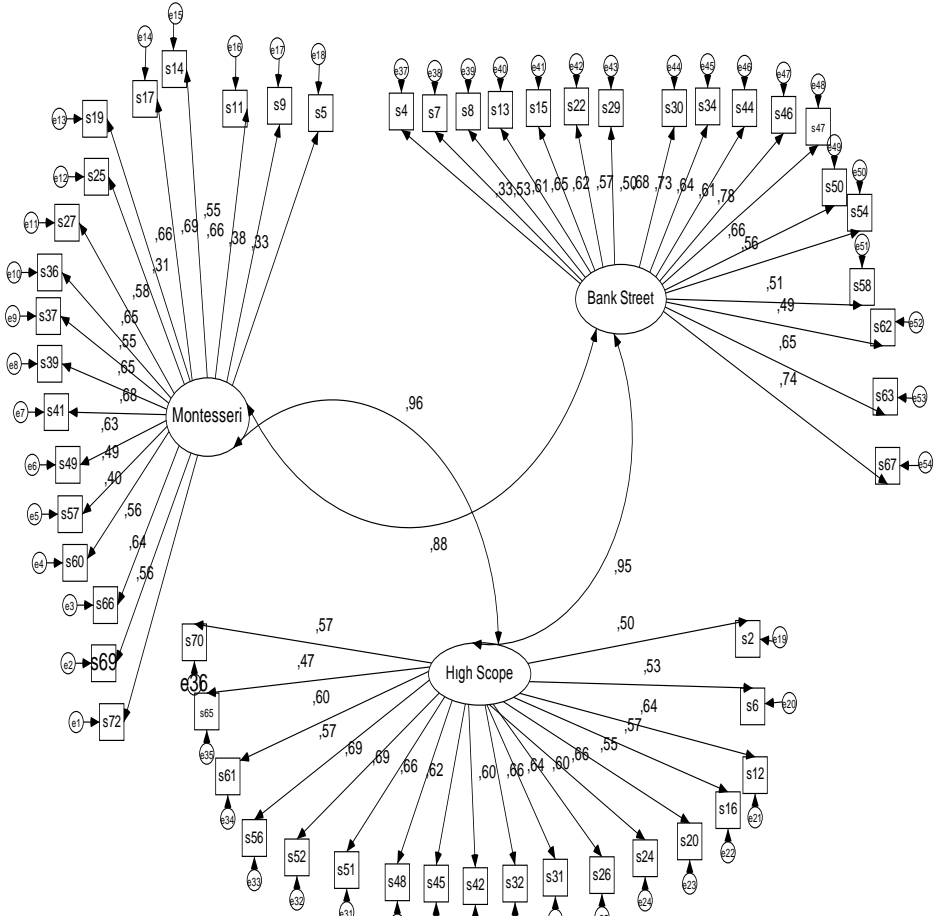
Ortalama hata karekök değeri (RMSEA) önerilen modelin parametreleri arasındaki kovaryans matrisiyle örneklemde gözlenen değişkenler arasındaki kovaryans matrisi arasındaki farka (hata) dayanan bir uyum ölçüsüdür. Ortalama hata karekök değerinin 0 ile 0.05 arasında olması iyi bir uyumun varlığını, 0.05 ile 0.08 aralığında olması ise kabul edilebilir bir uyumun varlığını göstermektedir (Byrne ve Campbell, 1999; Brown ve Cudeck, 1993). Bu çalışmada elde edilen ortalama hata karekök değeri 0.06 olup bu değer kabul edilebilir bir uyumun varlığına işaret etmektedir.

Karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI) mevcut verilere kötü uyum sağladığı varsayılan bir bağımsız modelle, önerilen modele ait kovaryansları karşılaştırmada kullanılır. Bu indeks için belirlenen kritik değerlerden 0.97 - 1.00 aralığı iyi bir uyumun varlığını, 0.95 - 0.97 aralığı ise kabul edilebilir bir uyumun varlığını göstermektedir (Sümer, 2000; Kline, 2005; Şimsek, 2007). Bu çalışmada hesaplanan karşılaştırmalı uyum indeksinin değeri 0.79'dur. CFI değerinin eşik sınırının .70 olabileceği düşünüldüğünde, çalışmada elde edilen değerlerin iyi bir seviyede olduğu kabul edilebilir.

Standardize Edilmiş kalıntılarının ortalama kare kökü (SRMR) gözlenen kovaryans ile tahmin edilen kovaryans arasındaki standardize edilmiş farktır. Bu indeks için belirlenen kritik değerlerden 0.00 – 0.05 aralığı iyi bir uyumun varlığını, 0.05 – 0.10 aralığı ise kabul edilebilir bir uyumun varlığını göstermektedir (Kenny,2010). Bu çalışmada elde edilen uyum iyiliği indeksi değeri 0.06 olup bu değer kabul edilebilir bir uyumun var olduğunu göstermektedir

Bu veriler elde edilen bu modelin, veriler tarafından faktörlerin doğrulandığını ortaya koymaktadır. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizinin bağlantı diyagramı Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Doğrulayıcı Faktör Analizi Bağlantı Diyagramı

Şekil 1’de her bir maddenin örtük bağımlı değişken üzerindeki etki miktarları ve korelasyon katsayıları görülmektedir. Maddele ilgili korelasyon katsayılarının 1. alt ölçekte .33 ile .78 arasında, 2. alt ölçekte .47 ile .69 arasında, 3. alt ölçekte .33 ile .69 arasında değişim gösterdiği gözlenmiştir.

Ölçeğin Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Ölçeğin güvenirlüğünün belirlenmesinde Cronbach alfa, Sperman Brown güvenilirlik katsayısı, Guttman Split-Half değeri, toplam madde korelasyonu hesaplamalarından yararlanılmıştır. Her bir faktöre ve ölçeğin geneline ilişkin güvenilirlik analizi değerleri tablo 6'da özetlenmiştir:

Tablo 5. Ölçeğin Geneli ve Faktörlerine İlişkin Güvenirlik Analizi Sonuçları

Faktörler	Madde Sayısı	Sperman Brown	Guttman Split-Half	Cronbach Alpha
Bank Street Yaklaşımı	18	.88	.86	.92
Montessori Yaklaşımı	18	.85	.85	.89
High Scope yaklaşımı	18	.86	.84	.91
TOPLAM	54	.92	.91	.96

Tablo 5'de görüldüğü üzere 3 alt faktör ve toplam 54 maddeden oluşan ölçeğin Sperman Brown güvenilirlik katsayısı .92; Guttman Split-Half değeri .91; Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı ise .96 olarak belirlenmiştir. Faktörlere ilişkin Sperman Brown güvenilirlik katsayıları 0,85 ile 0,88; Guttman Split-Half değerlerinin 0,84 ile 0,86; Cronbach alpha değerlerinin ise 0,89 ile 0,92 arasında değerler aldığı görülmektedir. Buna göre ölçeğin iç tutarlılığa sahip olduğu söylenebilir.

Madde Ayırt Ediciliği

Bu bölümde madde toplam korelasyonu yöntemine göre faktörlerdeki her bir maddeden elde edilen puanlar ile faktörlerden elde edilen puanlar arasındaki korelasyonlar hesaplanarak madde ayırt edicilik düzeyleri test edilmiştir. Böylelikle her bir maddenin ölçeğin genel amacına hizmet edebilirlik düzeyleri ile her bir maddeden elde edilen puan ile ölçeğin genelinden elde edilen puan arasındaki ilişkiler test edilmiştir. Her bir madde için elde edilen madde-faktör korelasyon değerleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Madde-Faktör Puanları Korelasyon Analizi

Bank Street Yaklaşımı		Montessori Yaklaşımı		High Scope Yaklaşımı	
m.	r	m.	r	m.	r
4	.49(**)	5	.30(**)	2	.49(**)
7	.50(**)	9	.40(**)	6	.53(**)
8	.58(**)	11	.59(**)	12	.61(**)
13	.61(**)	14	.50(**)	16	.56(**)
15	.58(**)	17	.64(**)	20	.54(**)
22	.52(**)	19	.64(**)	24	.65(**)
29	.54(**)	25	.32(**)	26	.62(**)
30	.61(**)	27	.57(**)	31	.61(**)
34	.70(**)	36	.65(**)	32	.63(**)
44	.58(**)	37	.48(**)	42	.58(**)
46	.58(**)	39	.63(**)	45	.58(**)
47	.71(**)	41	.65(**)	48	.64(**)
50	.60(**)	49	.60(**)	51	.65(**)
54	.54(**)	57	.47(**)	52	.67(**)
58	.49(**)	60	.38(**)	56	.55(**)
62	.52(**)	66	.52(**)	61	.61(**)

63	.64(**)	69	.65(**)	65	.49(**)
67	.67(**)	72	.50(**)	70	.56(**)

Tablo 6’da görüldüğü gibi madde faktör korelasyon katsayıları, birinci faktör için 0.49 ile 0.70; ikinci faktör için 0.30 ile 0.65; üçüncü faktör için 0.49 ile 0.67 arasında değişmektedir. Her bir madde, faktörün geneli ile anlamlı ve pozitif ilişki içerisindedir ($p < 0.001$). Bu katsayılar her bir maddenin geçerlik katsayısı olup faktörün bütünü ile tutarlılığını; bir başka ifade ile faktörün genel amacına hizmet edebilme düzeyini ifade etmektedir (Carminesi ve Zeller, 1982; Parasuraman, Zeithaml ve Berry, 1988’den: Akt. Yüksel, 2009).

SONUÇ ve TARTIŞMA

Okul öncesi eğitimde uygulanan pek çok yaklaşım vardır. Öğretmen adaylarının öğrendikleri bu yaklaşımlardan hangisini benimsedikleri, hangisini sınıflarında uygulayacak olmaları önemlidir.

Öğretmenlerin görevleri ve özellikleri göz önüne alındığında ileride sınıflarında uygulayacakları yaklaşıma yönelik görüşleri büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle Erken Çocukluk Yaklaşımlarına İlişkin Görüşler Ölçeği’nin (The Early Childhood Curricular Beliefs Inventory ECCBI) Türkçe’ye uyarlanmasına karar verilmiştir.

72 maddeli, 5’li likert tipi olan ölçek okul öncesi öğretmen ve öğretmen adaylarının dört erken çocukluk yaklaşımı (Davranışçı Yaklaşım, Bank Street Yaklaşımı, Montessori Yaklaşımı ve High Scope Yaklaşımı) ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Ancak bu çalışmada sadece üç erken çocukluk yaklaşımı (Bank Street Yaklaşımı, Montessori Yaklaşımı ve High Scope Yaklaşımı) ile ilgili maddeler dikkate alınmıştır.

Ölçeğin “Davranışçı Yaklaşım” alt boyutu uzman görüşleri doğrultusunda ölçekten çıkarılmıştır. Ölçeğin son hali, Bank Street Yaklaşımı, 18 madde, Montessori Yaklaşımı 18 madde ve High Scope Yaklaşımı 18 madde olmak üzere toplam 54 madde olarak şekillenmiştir.

Ölçeğin geçerlik çalışmaları doğrultusunda yapılan faktör analizi sonuçları, Erken Çocukluk Yaklaşımlarına İlişkin Görüşler Ölçeği’nin alt boyutlarında yük değerlerinin .21-.62 arasında değiştiğini göstermektedir. Ölçekteki 4., 9. ve 25. maddeler, faktör yükleri .30’un altında olmasına rağmen ölçeğin yapısını bozmamak amacıyla uzman görüşleri doğrultusunda ölçekte kalmasına karar verilmiştir. Bileşenler analizi sonucu, üç faktörün, tüm ölçek puanları içindeki varyansın % 43.95’ ini açıkladığı görülmektedir. Madde faktör korelasyonu sonucu, ölçeğin her bir maddesi ile maddenin ait olduğu faktörden elde edilen puanlar arasındaki korelasyon değerleri .30 ile .70 arasında değiştiği ve her bir maddenin, faktörün geneli ile anlamlı ve pozitif ilişki içerisinde olduğu görülmüştür ($p < 0,001$). Bu katsayılar her bir maddenin geçerlik katsayısı olup faktörün bütünü ile tutarlılığını; diğer bir deyişle faktörün genel amacına hizmet edebilme düzeyini ifade etmektedir (Balci, 2009). Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, ölçeğin CFI,

RMSEA ve S-RMR değerlerinin kabul edilebilir uyum gösterdiğini; X²/df değerinin iyi uyum gösterdiğini ifade etmektedir.

Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin, Sperman Brown güvenilirlik katsayısı 0,92; Guttman Split-Half değeri 0,91; Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı ise 0,96 olarak belirlenmiştir. Faktörlere ilişkin Sperman Brown güvenilirlik katsayıları 0,85 ile 0,88; Guttman Split-Half değerlerinin 0,84 ile 0,86; Cronbach alpha değerlerinin ise 0,89 ile 0,92 arasında değerler aldığı görülmektedir. Bu değerler çerçevesinde ölçeğin güvenilir ölçümler yapabildiği söylenebilir. Nitekim güvenilirlik katsayının 0,70 ve üzerinde olması, ölçeğin güvenilirliğinin bir göstergesi olarak kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2002).

Sonuç olarak Erken Çocukluk Yaklaşımlarına İlişkin Görüşler Ölçeği'nin, öğretmen ve öğretmen adaylarının erken çocukluk yaklaşımları ile ilgili görüşlerinin belirlenmesinde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir.

Bu nedenle;

- Ölçeğin ilgili çalışmalarda kullanılabileceği ve öğretmen adaylarının erken çocukluk yaklaşımlarına yönelik görüşleri konusunda geçerli ve güvenilir veriler sağlayacağı,
- Öğretmen adaylarının erken çocukluk yaklaşımlarına yönelik görüşleri doğrultusunda üniversite öğretim programlarına çeşitli öneriler getirilebileceği,
- Ölçek öğretmenler üzerinde uygulanarak var olan durum hakkında gerekli verilere ulaşılabileceği ve çeşitli öneriler getirilebileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Balci, A. (2009). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: PegemA Yayınevi.
- Bayram, N. (2010). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Amos uygulamaları*. İstanbul: Ezgi Kitapevi.
- Browne, M. W. ve Cudeck, R. (1993). Alternativeways of assessing model fit. In K. A. Bollen & J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 136-162). Newbury Park. CA: Sage.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Byrne, B. M. ve Campbell, T. L. (1999). Cross-cultural comparisons and the presumption of equivalent measurement and theoretical structure: A look beneath the surface. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 30, 555.
- Committee on Early Childhood Pedagogy. (2001). *Eager to learn: Educating our preschoolers*. Washington, DC: National Academy Press.
- Epstein, A., Schweinhart, L. ve McAdoo, L. (1996). *Models of early childhood education*. Ypsilanti, MI: High/Scope Press.
- Eroğlu, A. (2008). Faktör analizi. Ş. Kalaycı (Ed.), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri* (ss. 321-331). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Feiman-Nemser, S. ve Remillard, J. (1996). Perspectives on learning to teach. In F. B. Murray (Ed.), *The teacher educator's handbook: Building a knowledge base for the preparation of teachers* (pp. 63-91). San Francisco: Jossey-Bass.

- Goffin, S. (2000). The role of curriculum models in early childhood education. ERIC Digest. Champaign, IL: ERIC Clearinghouse on Elementary and Early Childhood Education. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 443597)
- Gülbahar, Y. ve Büyüköztürk, Ş. (2008). Değerlendirme tercihleri ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 148-161.
- Hambleton, R.K. ve Patsula, L. (1999). Increasing the validity of adapted tests: myths to be avoided an guidelines for improving test adaptation practices. *Journal of Applied Testing Technology*, Online: <http://data.memberclicks.com/site/atpu/volume%201%20issue%201Increasing%20validity.pdf> (erişim tarihi: 20.04.2012)
- Henson, R. ve Roberts, J. (2006). Use of exploratory factor analysis in published research: Common errors and some comment on improved practice. *Educational and Psychological Measurement*, 66, 393-416.
- Hinkin, T. R. (1995). A review of scale development practices in the study of organisations. *Journal of Management*, 21 (5), 967-988.
- Jensen, M. K. (2004). *Development of the early childhood curricular beliefs inventory: An instrument to identify preservice teachers' early childhood curricular orientation*. Unpublished PhD Thesis. The Florida State University.
- Kline, R.B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling*, (2nd ed.), New York: Guilford Press.
- Maccallum, R.C., Browne, M.W. ve Sugawara, H.M. (1996). Power analysis and determination of sample size for covariance structure modeling. *Psychological Methods*, 1, 130-149.
- Miller Marsh, M. (2003). *The social fashioning of teacher identities*. New York: Peter Lang Associates.
- Pajares, M. (1993). Preservice teachers' beliefs: A focus for teacher education. *Action in Teacher Education*, 15(2), 45-54.
- Patrick, H. ve Pintrich, P. (2001). Conceptual change in teachers' intuitive conceptions of learning, motivation, and instruction: The role of motivational and epistemological beliefs. In B. Torff & R. Sternberg (Eds.), *Understanding and teaching the intuitive mind: Student and teacher learning* (pp. 117-143). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Assoc.
- Şimşek, Ö.F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş*. Ankara: Ekinoks.
- Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri: Temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*, 3(6), 49-74.
- Wolfgang, C. ve Wolfgang, M. (1999). *School for young children* (2nd ed.) Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- Woolfork Hoy, A. ve Murphy, P. (2001). Teaching educational psychology to the implicit mind. In B. Torff & R. Sternberg (Eds.), *Understanding and teaching the intuitive mind: Student and teacher learning* (pp. 145-185). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Assoc.
- Yüksel, S. (2009). Eğitim fakültesi öğrencilerinin informal etkileşimleri ve akademik başarılarıyla ilişkinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 119-127.

SUMMARY

Preschool teachers are those who determine the education programs with their opinions and decisions as well as apply them into practice. Many educators point out that the opinions of teachers on child development and learning (philosophy and theory) orient the development of educational programs and that the curriculum formation is provided in defined fields such as the role of teacher, materials-sources used, structure of educational environment, their perspective to child, assessment form of child (Epstein et al., 1996; Goffin, 2000; Wolfgang & Wolfgang, 1999). In addition, the Early Childhood Pedagogy Committee (2001) emphasizes that teachers or teacher candidates must express their thoughts and develop meta-cognitive skills which will help adaptation of approaches and strategies that are consistent with requirements of students to the classroom activities. Therefore, in the undergraduate curriculum of preschool teaching, different approaches in the early childhood field in the world and the subjects such as role of teacher, materials-sources used, structure of educational environment, their perspective to child, assessment form of child in these approaches are cited, but in the literature review, it is seen that any study was not made to determine opinions of teachers or teacher candidates to be grounded on when preparing curriculum. Therefore, in this study, it is aimed to adapt The Early Childhood Curricular Beliefs Inventory developed by Jensen (2004) to Turkish.

Therefore, the Early Childhood Curricular Beliefs Inventory was applied to 200 students studying in the 4th Grade of Preschool Teaching Department, Faculty of Vocational Education, Selçuk University. When determining the study group, teacher candidates took lessons related to the approaches in early childhood period and it was attended to have knowledge about approaches included in inventory in detail. Inventory was applied to the teacher candidates at the end of May 2012 after having their undergraduate courses of The New Approaches in Preschool Education in the VII Term and of The Montessori Approach in Preschool Education in the VIII Term.

The Early Childhood Curricular Beliefs Inventory (ECCBI) was developed by Jensen (2004) to determine opinions of teacher candidates studying in early childhood education about their early childhood approaches. Inventory consists of four sub-dimensions including Behavioral Approach, Bank Street Approach, Montessori Approach and High-Scope Approach. There are 18 items of each of these sub-dimensions that is 72 items in total. Each sub-dimension consists of 6 titles in itself. These titles are teacher's perspective to child, role of teacher, sources, curriculum, assessment and educational environment. There are 3 items related to each title. Jensen (2004) carried out his validity study on 20 preschool teachers and on 141 preschool teacher candidates. Analysis results of construct validity represented that 4 factor-model explained 74.69 % of that; it represented that the first factor was 33.01%, the second factor was 24.278%, the third factor was 9.967% and the fourth factor was 7.433%.

In the first step, the inventory was translated from English into Turkish by three persons who are specialist in their field and then these items were retranslated into English by three English philologists. Inventory was examined by three domain experts and the sub-dimension titled "Behavioral Approach" was decided to be excluded. In the inventory adapted to Turkish, 54 of 72 items of inventory, in other words, three dimensions were involved.

Exploratory Factor Analysis was used to determine the construct validity and factor structure of Inventory, and Principal Component Analysis as factoring technique. Total variance explanation rate of Inventory to measure three factors is 43%. Findings represented that the first factor explains 17.37 %, the second factor explains 13.95% and the third factor explains 6.69% of total variance. These results represent that the inventory developed to determine opinions of preschool teachers and teacher candidates related to their approaches to early childhood could precisely measure this structure and realize this purpose. In the following step, the Varimax Vertical Rotation technique was applied to gather items having high relationship to each other in a factor. As a result of rotation process with the Varimax Vertical Rotation technique, findings about existence of three dimensions of inventory were supported. It is seen after rotation that items in inventory were scattered in three factors and factor loads were between 0.74 and 0.83. As a result of exploratory factor analysis, a confirmatory factor analysis was made to confirm factor structures of inventory determined to be consisted of three factors. Fit index values of confirmatory factor analysis points out entity of an acceptable compliance. In the statistics made to determine distinctiveness of items, it is seen that item-factor correlation coefficients ranges from 0.49 to 0.70 for the first factor; from 0.30 to 0.65 for the second factor; from 0.49 to 0.67 for the third factor. Each item is in a significant and positive relation with overall factor. These coefficients are the validity coefficient of each item and express their consistency with whole the factor, in other words, their level of serving for general purpose of factor. According to the reliability results of Inventory, reliability coefficient of Spermman Brown was .91; of Guttmann Split-Half was .91; of Cronbachalpha was .96. Reliability coefficients of Spermman Brown related to factors were between 0,84 and 0,86; Guttmann Split-Half values were between 0,784 and 0,86 and Cronbachalpha values are between 0,88 and 0,91.

As a result, the Early Childhood Curricular Beliefs Inventory (ECCBI) is a valid or reliable Inventory to be used for determining opinions of teachers and teacher candidates related to their early childhood approaches. Therefore; it is considered that

- Inventory can be used in concerning studies and can provide valid and reliable data about opinions of teachers and teacher candidates related to their early childhood approaches,
- It can bring forward various proposals to university curriculum in the direction of opinions of teacher candidates about their early childhood approaches,

- It is considered that necessary data can be obtained about existing situation by applying the inventory on teachers and various proposals can be brought forward.